

Glosariusz

Archanioł: wyższy rangą anioł w hierarchii niebieskiej.

Kościół opacki: kościół opactwa.

Opactwo: zgromadzenie mnichów lub mniszek żyjących według określonej reguły, kierowane przez opata lub opatkę.

Opat/Opatka: wybrany/wybrana lub mianowany/mianowana przełożony/przełożona klasztoru.

Ossuarium: sala, w której gromadzone są szczątki ludzkie zebrane z cmentarza.

Przypory: zbudowane przy murze wystające filary mające go podpierać.

Reguła świętego Benedykta: ogłoszona przez świętego Benedykta z Nursji w VI wieku na użytek jego klasztoru w Monte Cassino (Włochy), reguła ta określa modlitwę, pracę i życie klasztoru.

Transept: nawa poprzeczna pomiędzy nawą główną a prezbiterium.

Informacje

Podziel się swoją opinią i wygraj darmowe bilety.

Centre des monuments nationaux
Abbaye du Mont-Saint-Michel
50170 Le Mont-Saint-Michel
tél. **02 33 89 80 00**

www.abbaye-mont-saint-michel.fr
www.monuments-nationaux.fr

crédits photos © Christian Gluedemair / Centre des monuments nationaux, réalisation graphique Marie-Hélène Forestier, traduction Tinductio, Imprimé en France, 2024.

Święty Michał

Ten, który walczy ze złem i waży dusze

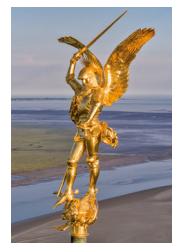
Święty Michał, przywódca niebiańskiego wojska, ma wielkie znaczenie dla religijnej świadomości średniowiecza. W Nowym Testamencie archanioł* pojawia się w księdze Apokalipsy: walczy i pokonuje demona, którego symbolizuje smok. Dla człowieka średniowiecza, który żył w oczekiwaniu i lęku wobec tego, co nastąpi po śmierci, święty Michał był tym, który prowadzi zmarłych a następnie waży ich dusze w dzień sądu ostatecznego.

Kult świętego Michała

Kult świętego Michała pojawił się na Zachodzie dopiero pod koniec V wieku. Po wojnie stuletniej nabożeństwo do świętego Michała nabrało wymiaru patriotycznego ze względu na opór Mont-Saint-Michel wobec Anglików.

Ikonografia świętego

W ikonografii chrześcijańskiej święty Michał jest często przedstawiany z mieczem i wagą. Statua, która zwieńcza dzwonnice od 1897 roku, została wykonana przez rzeźbiarza Emmanuela Frémietta na zamówienie architekta Victora Petitgranda, by ukoronować nową iglicę. Statua została odnowiona w 1987 roku i powtórnie poznaczona w 2016 roku.

* Wyjaśnienia znajdują się na odwrocie ulotki.

Architektura

Równowaga kościoła na szczycie skały

Opactwo* Mont-Saint-Michel jest wyjątkowym zabytkiem. Biorąc pod uwagę piramidalny kształt Mont-Saint-Michel, średniowieczni mistrzowie rzemiosła wręcz „owinęli” budynki wokół skały. Kościół opacki*, umieszczony na szczycie, spoczywa na kryptach, które podtrzymują liczącą 80 metrów długości konstrukcję.

Pionowy klasztor

Budynek Merveille jest świadectwem architektonicznego mistrzostwa budowniczych XIII wieku. Udało im się wybudować na północnym zboczu skały dwa trzypiętrowe budynki. Niezbędne były do tego odpowiednie założenia techniczne: struktury w wyższych partiach budowli stawały się coraz lżejsze a przypory* wzmacniały budowlę z zewnątrz.

Ograniczenia monastyczne i topograficzne

Poza ograniczeniami topograficznymi, na rozplanowanie budynków wpływały podstawowe zasady życia monastycznego. Reguła świętego Benedykta*, której byli posłuszni mnisi, przewidywała, że będą oni mogli poświęcać czas na modlitwę i pracę. Pomieszczenia zostały więc zorganizowane wokół tych dwóch aktywności życia mniszej społeczności.

* Wyjaśnienia znajdują się na odwrocie ulotki.

Opactwo Mont-Saint-Michel

Mont-Saint-Michel

Najpierw święta góra

W 708 roku biskup Avranches, Aubert, polecił wznieść na Mont-Tombe sanktuarium na cześć archanioła*. Góra stała się szybko znaczącym celem pielgrzymek. W X wieku książę Normandii sprowadził tu mnichów benedyktyńskich, a w tym samym czasie u stóp sanktuarium powstawała wioska. W XIV wieku rozciągała się ona aż do podnóża skały.

Wiele ról

Jako niepokonana twierdza w czasach wojny stuletniej, Mont-Saint-Michel jest również przykładem architektury wojskowej. Jej mury obronne oraz fortyfikacje opierały się wszelkim atakom Anglików, sprawiając, że Mont-Saint-Michel stało się symbolicznym miejscem tożsamości narodowej. Po wygnaniu mnichów podczas rewolucji francuskiej opactwo* służyło jako więzienie aż do roku 1863.

Dobro powszechne i wyjątkowe

W 1874 roku opactwo zostało uznane za zabytek i poddano je gruntownej restauracji. Na całym terenie nieprzerwanie trwają różne prace. Pozwalają one na odkrycie dawnego blasku opactwa*, miejsca, które dla ludzi żyjących w czasach średniowiecza było odpowiednikiem niebiańskiego Jeruzalem na ziemi. Od roku 1979 opactwo jest wpisane na listę UNESCO.

* Wyjaśnienia znajdują się na odwrocie ulotki.

1 Wartownia

Chodzi o ufortyfikowane wejście do opactwa*. Jest to miejsce przyjęcia pielgrzymów. Stało się wartownią wraz z umieszczeniem tam garnizonu podczas wojny stuletniej.

2 Schody Grand Degré

Pokonujemy schody Grand Degré aż do tarasu Saut-Gautier i podążamy dalej między kościołem z prawej strony a komnatami opactwa z lewej, połączonymi przewiązkami. Zbudowane pomiędzy XIV a XVI wiekiem komnaty stanowiły rezydencję opatów*, dzisiaj mieszczą się w nich administracja zabytku i wspólnoty monastyczne.

3 Taras zachodni

Taras zachodni składa się z pierwotnego dziedzińca kościoła opactwa* i trzech pierwszych przęsł nawy zniszczonych po pożarze w XVIII wieku. Klasyczna fasada została odtworzona w 1784 roku. Stąd mamy ogólny widok, od strony zachodniej na zatokę i skałę Cancale, a od strony wschodniej od Bretanii aż po normandzkie klify. Można również zauważyć dwa granitowe masywy, Mont-Dol na lądzie po stronie zachodniej i wysepkę Tombelaine na północy. Na morzu dostrzegamy archipeląg wysp Chausey, skąd pochodzi granit, który posłużył do budowy opactwa*. Taras oferuje również wyjątkowy widok na neogotycką iglicę dzwonnicy wzniesioną w 1897 roku, na której umieszczona jest statua świętego Michała wykonana ze złoczonej miedzi.

4 Kościół opacki*

Istniejący od 1023 roku kościół opacki* został osadzony na szczycie skały i w części spoczywa na czterech kryptach zbudowanych na skalnym zboczu. Nawa romańska wznosi się na trzech poziomach: arkady, trybuny i wysokie okna. Była ona zawsze pokryta więźbą dachową. Romański chór, który

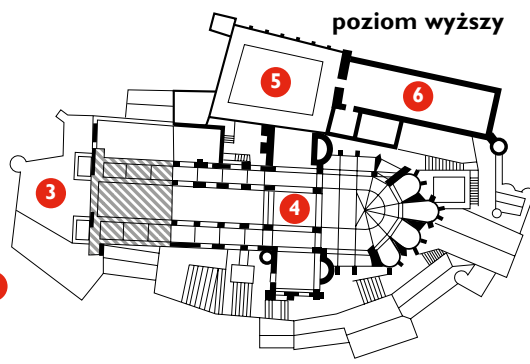
rozpadł się w 1421 roku, został zrekonstruowany po wojnie stuletniej w stylu „płomienistego” gotyku.

5 Krużganki klasztorne

Kontynuujemy zwiedzanie, idąc gotyckimi krużgankami. Te galerie, które pozwalały na przemieszczanie się między różnymi budynkami, były również przeznaczone do modlitwy oraz medytacji. Odbywały się w nich procesje podczas świąt religijnych. Krużganki znajdują się na szczycie budynku nazywanego Merveille, który powstał na początku XIII wieku. Umożliwia on dostęp do refektarza, kuchni, kościoła, dormitorium, archiwów oraz różnych schodów. Na zachodzie, w kierunku środkowej zatoki otwartej na morze, miało znajdować się wejście do nigdy niezbudowanej sali kapitulnej. Galerie były wykańczane tak, by nadać lekkości ich wadze. Podwójny rząd kolumnienek, lekko przesuniętych, tworzy nieustannie zmieniającą się perspektywę.

6 Refektarz

W tej sali o imponującym oświetleniu mnisi spożywali posiłki w milczeniu, podczas gdy jeden z nich czytał na głos z ambony znajdującej się przy ścianie południowej. W bocznych ścianach, na których spoczywa ciężar więźby dachowej, znajdują się wąskie okna niewidoczne przy wejściu.

7 Sala gości

Następnie podążamy schodami do sali gości, która znajduje się dokładnie pod refektarzem. Ta wspiana sala gotycka była przeznaczona do przyjmowania królów i szlacheckich gości.

8 Krypta Gros Piliers

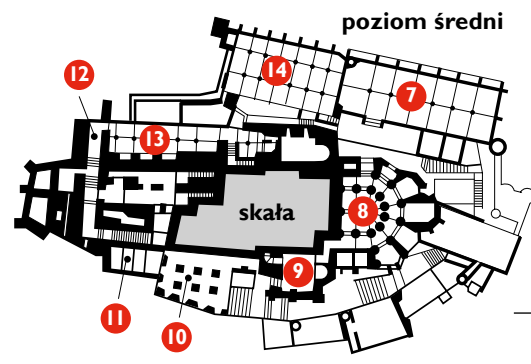
Kontynuujemy zwiedzanie, przechodząc przez gotycką kryptę, wzniesioną w połowie XV wieku po to, by podtrzymywała nowy chór kościoła opackiego*.

9 Krypta Saint-Martin

Ta romańska krypta została wzniesiona wkrótce po roku tysięcznym, aby służyła jako fundament południowego ramienia transeptu* kościoła opackiego*. Posiada ona imponujące sklepienie rozpościerające się na dziewięć metrów.

10 Sala koła

Z krypty Saint-Martin przechodzimy przez małe przejście w kierunku ogromnego koła, które zajmuje dawne ossuarium* mnichów. Koło to zostało umieszczone w 1818 roku. Za jego pomocą sprowadzano pożywienie dla osadzonych zamkniętych w opactwie*, które zostało przekształcone na więzienie. Jest to replika kół używanych na średniowiecznych placach budowy.

11 Kaplica Saint-Étienne

Kaplica Saint-Étienne jest usytuowana pomiędzy infirmerią, która runęła na początku XIX wieku, i ossuarium* mnichów. Była ona przeznaczona do przeprowadzania toalety pośmiertnej oraz do czuwania przy zmarłych mnichach przed ich pogrzebaniem.

12 Schody północ-południe

Idziemy następnie schodami północ-południe usytuowanymi pod tarasem zachodnim. Jest to główna oś komunikacyjna klasztoru romańskiego.

13 Miejsce spacerów

Schody prowadzą do miejsca spacerów mnichów. Ta długa, dwunawowa sala należąca do klasztoru romańskiego posiada sklepienie krzyżowo-żebrowe: innowacyjną konstrukcją zapowiadającą narodziny sztuki gotyckiej w połowie XII wieku.

14 Skryptorium

Wchodząc do skryptorium, znajdujemy się znów w budynku zwanym Merveille. Ta wielka gotycka sala, której konstrukcja wspiera krużganki, była przeznaczona do pracy. To tutaj mnisi przepisywali i studiowali rękopisy. Dwieście średniowiecznych rękopisów opactwa* jest przechowywanych w Avranches.

15 Jałmużnik

Schodzimy następnie do jałmużnika, urządzonego na pierwszym poziomie pod salą gości. Było to miejsce, w którym mnisi przyjmowali wszystkich ubogich i pielgrzymów.

16 Spiżarnia

Wizytę kończymy w dawnej spiżarni. Dziś jest to księgarnia-sklepik opactwa*.

* Wyjaśnienia znajdują się na odwrocie ulotki.